

Пітерова М.О., студентка факультету № 2 НАВС

Науковий керівник: Романенко О.В., професор кафедри психології та педагогіки факультету № 2 НАВС, доктор психологічних наук, професор

Вплив ПТСР на емоційний стан військовослужбовців, які брали участь у бойових діях

Проблема вивчення особистості учасників бойових дій є надзвичайно актуальною в сучасних умовах. Збільшення за останні десятиліття збройних конфліктів, а особливо події в нашій країні, початок яким було покладено 2 роки тому, обумовлюють необхідність вивчення впливу ПТСР на особистість.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) - відстрочена за часом психопатологічна комплексна реакція на психотравмуючу подію, що сформувалась в цілісний синдром. На ПТСР страждають близько 1% населення, близько 15% людей після важких травм можуть відчувати окремі симптоми цього захворювання. У цілому ряді досліджень констатується, що посттравматичні стресові розлади становлять від 10 до 50% всіх медичних наслідків бойових подій [1].

За іншими даними, приблизно у 25% американських ветеранів В'єтнаму відзначається розвиток несприятливих особистісних змін після отриманої психотравми. До початку 1990-х рр. близько 100 000 ветеранів цієї війни покінчили життя самогубством, 40000 ведуть замкнутий, майже аутичний, спосіб життя. Серед поранених та інвалідів війни відсоток осіб з ПТСР перевищує 42%, тоді як серед фізично здорових ветеранів війни їх 10-20%.

56% людей, які пережили важкі бойові події, помирали або були серйозно хворі у віці до 65 років [2]. Менш драматична, але вельми схожа картина спостерігається в соціальному функціонуванні ветеранів військових конфліктів в нашій країні.

Наше дослідження із застосуванням авторського особистісного опитувальника було проведено на базі двох центрів для підтримки бійців, які брали участь у бойових діях в Афганістані. У дослідженні прийняли участь 40 осіб чоловічої статі віком від 53-60 років.

З'ясовано, що 1.65% більша частина досліджуваних, відносять себе до осіб із задовільним фізичним станом, тобто психологічні наслідки участі в бойових діях, для цієї групи досліджених, можливо в силу особистісних якостей опитаних, не вплинули на їх поведінку та фізичне самопочуття через багато років після закінчення участі у військових подіях.

Каліцтва мали 12% опитаних. Вищу освіту мають 34% , військову освіту 10 % а середньо - технічну освіту мають 56 % опитуваних.

За результатами опитування, психотравмуючі події не призвели до дезадаптації. Після закінчення бойових дій більша частина з них змогли повернутися до нормального життя та отримати освіту.

На даний час 90 % опитуваних одружені. Тобто, тяжкі емоційні та фізичні потрясіння, отримані досліджуваними вибірки, не перешкоджали утворенню сімейних відносин.

Загальна картина стосовно рівня посттравматичного стресового розладу виявилася такою, що знаходиться на низькому рівні прояву. Це може бути пов'язано з давністю подій або свідчить про задовільну роботу захисних психологічних механізмів, не дивлячись на наявність травм та контузій у досліджуваних. Рівень посттравматичного розладу залежить від рівня ситуативної та особистісної тривожності, індивідуальних властивостей особистості. На думку ряду фахівців, повне позбавлення від бойового ПТСР неможливе. Його ознаки не лише зберігаються тривалий час, а й можуть наростати і раптово проявляться на тлі зовнішнього благополуччя. Стан ветерана можна поліпшити тільки з допомогою системи комплексних реабілітаційних та адаптаційних заходів.

Зокрема, в перспективі подальших досліджень планується з'ясування ролі таких якостей особистості досліджуваних, які забезпечують емоційну стійкість людини в тривалих психотравмуючих ситуаціях, пов'язаних із загрозою життю.

Список використаних джерел

1. Якушин Н. В. Психологическая помощь воинам-афганцам в реабилитационном центре Республики Беларусь/ Н. В. Якушин // Психологический журнал. - 1996. - № 5.
2. Тарабрина Н. В. Практикум по психологии посттравматического стресса / Н. В. Тарабрина . - М., 2001.